

Uredništvo: Trst. ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62/75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnine:
mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čeki
računi: Trst štev. 11-7223, Gorica štev. 9-18127

Izhaja vsak petek

„KRUH IN DELO“

Leta	Padec pridelka v odstotku pšenice	odstotek koruze
1951	10	10
1952	67	33
1953	1	14
1954	45	33

Niti enkrat samkrat še niso jugoslovanski kmetje po vojni pridelali li več koruze ali pšenice, kakor pa so jo pridelali pred vojno, v takratni »stari in gnili Jugoslaviji«.

Saj znaša povprečni padec pridelave v zadnjih štirih letih skoro 30 odstotkov. Prebivalstvo pa se je medtem množilo in, kakor je povedal Vukmanović je celo vsako leto pojedlo več žita: leta 1951 181 kg na osebo, leta 1952 187 kg, leta 1953 200 kg in leta 1954 207 kg.

Delež žita v prehrani jugoslovanskega prebivalstva je zelo velik in znaša 69 odstotkov, medtem ko znaša v Franciji 46 odstotkov, v Nemčiji 44 odstotkov, na Holandskem 35 odstotkov. Pod komunistično vladavino postajajo torej Jugoslovani podobni Kitajcem, katerim je edina hrana riž!

Seveda se jugoslovanski nazivi gospodarstveniki skrbno pazijo, da ne bi omenili, da je to večanje proizvodnje kruha nujna posledica porazanja življenjske ravni. Ljudje se pa zatekajo k najcenejši hrani: Vukmanović, katerega naloga je bila, da poskrbi, da se povprečni dohodki zvišajo tako, da bodo ljudje lahko kupovali več dražjih hrani.

ve vlade

IRI in petrolej

Glede petroleja je Segni dejal, da bi bilo treba čimprej odobriti ustrezeni zakon s popravki, ki nam bi pospešili razvoj proizvodnje in zaščitili javni interes. Dokler zakon ne bo sprejet, ne bo vlada izdajala nobenih novih koncesij.

Segni je ponovno povedal, da

bodo z novimi predpisi podaljšala pogodbeno dobo, v zameno pa bodo tudi ukinili odgovornino ob odpovedi zemljiških pogodb. Istočasno s tem z zakonskim načrtom bo vlada prečeno položila parlamentu tudi zakonski o sntek o raztegnitvi agrarne reforme na druga področja. Segni je objubil, da bo vlada skrbela za gradnjo ljudskih hiš in da bo za

Trst

Našega mesta se je ministrski predsednik spomnil z besedami: »Ne pozabljam na probleme tržiškega mesta, kateremu pošiljam najtoplejše pozdrave.«

Debata o vladnem programu b. trajala do sobote zvečer, nakar b. Segni v ponedeljek dopoldne odpravili v ponedeljek dopoldne na bo. poslanski

Nikolaj Švernik v nemilosti?
Izgleda, da je sovjetski zunanji minister Molotov zopet enkrat srečno skočil na noge, kakor že večkrat v dolgi dobi svoje komunistične kariere. Stvar njegovogospodrsja je morala biti hudo aktualna, ko je na Dunaju, ob času podpisavanja avstrijske državne pogodbe, izjavil, da se vsi zunanji ministri enkrat pač postarajo. Na prošljalentinjskega zunanjega ministra, argentinske samostojnosti pa je povedal, da je bila ta dunajska izjava samo prigodna šala.

Ali je namesto Molotova zletel

Nikolaj Švernjk? V moskovski zahodnih diplomatskih krogih opazajo, da sovjetski tisk od zadnjihasedanja Vrhovnega sovjeta Svesnika ne omenja več. Bivši predsednik Sovjetije, Nikolaj Švernjk, prisostvoval prvomajski proslavi. Manjkaj le pri vseh zadnjih velikih sprejemih v Moskvi. Po Stelinovi smrti je postal predsednik Osrednjega sveta sovjetskih sindikatov. Tudi pri svečanostih ob prehodu Nehruja je sindikate zastopal Švernjkov zastopnik, Solovjev.

Vse kaže, da so 67-letnega Svesnika postavili v ropotarnico.

VESTI z GORIŠKEGA

K maturi na klasičnem liceju

Izid mature na slovenskem klasičnem liceju je hudo presenetil goriške slovenske razumne krogove, še posebej pa maturante same in njihove družine.

Zakaj tak izid? Zato, ker je komisija prof. Calvi menila, da je treba kandidate izprašati po celotnem šolskem programu in ne le po tistem delu programa, ki so ga v šoli predelali. Zgodilo se je namreč da niso prejšnja leta predelali vsega programa iz zgodovine in filozofije in da je zaradi tega moral novi profesor nadaljevati tam, kjer je prednik prenehal. Ta pa ni utegnil predelati vse snovi letošnjega programa.

To dejstvo pa ne bi smelo mature ovirati, ker imajo kandidati pravico, da so izprašani samo po predelanem programu!

Tudi na italijanskih šolah so ugotovili, da niso predelali vsega programa, pa so vendar kandidati izpraševali samo po predelani snovi, ne da bi jih zavržili na jesenski rok!

Te podatke, ki odgovarjajo resnici, smo dolžni objaviti zato, ker so v nekaterih italijanskih krogih lažljivo namigavali, da se na slovenskem liceju ne more učiti italijanske zgodovine, ne da bi pomislili, da niso tu zaključili niti programa filozofije, ki ni ravno italijanska!

Dolžni smo povedati tudi to, da bi bilo treba zahtevati navodila od ministrstva, ki naj bi poslalo sem kaj inspektorja. In še to, da imajo kandidati še vedno pravico do utoka proti zahtevi, da morajo do jeseni samo dokončati vso snov iz zgodovine in filozofije!

Inspektor, kakor nam je znano, se je po naključju zgledal tako na slovenskih, kakor na italijanskih šolah, menda ko je bila konferenca na slovenskem liceju že zaključena. Kljub temu bi bilo dobro in potrebno, da bi ga z neljubo zadevo seznanili, če zaradi tega, ker so italijanski krogi namerno namigavali, da se na slovenskem liceju ne marajo učiti italijanske zgodovine!

V obrambo naše šole in tudi na ših dijakov je treba nastopiti odločno in pravočasno, ko gre za spoštovanje resnice in pravičnosti!

V ostalem pa, ko že teh korakov niso storili in bi utoki zadevo mor-

da še bolj zavlekli, na drugi strani pa ne predelane snovi ni bogve koliko, svetujemo našim pridnim maturantom, da se je lotijo z vso marljivostjo. Pri tem zadnjem trudu jih do gotove mature v jeseni spremljajo naša voščila!

MATURE

Na slovenskem klasičnem liceju v Gorici ni napravil mature noben kandidat v poletnem roku. Tudi odklonjen ni bil nihče, ampak vsi imajo popravljalne izpite v jeseni.

Na učiteljsku pa so maturo napravile tri kandidatke, in sicer Sedmakova, Strukljeva in Hvalova. Trije kandidati so bili odklonjeni, ostalih sedemnajst imajo popravljalni izpit v jeseni. Trem maturantinjam na učiteljsku čestitamo k uspehu, ostalim želimo dober uspeh v jesenskem roku!

Obsojen orožnik iz Števerjana?

Lansko leto se je v Števerjanu zgodilo, da so orožniki odpeljali v svojo pisarno domačina g. Skorjanca. Ta je potem prišel iz pisarne precej hudo obdelan in je trdil, da ga je eden od orožnikov pretepal. Šel je k zdravniku, si dal izstaviti zdravniško spricovalno in orožnika ovadil sodišču.

Goriško sodišče je orožnika oprostil, menda zaradi pomanjkanja dokazov!

Tedaj se je orožnik z g. Skorjancem pogodil in mu izplačal določeni znesek odškodnine.

Toda proti goriški sodbi se je pritožil državni pravdnik in zadeva se je v odsotnosti g. Skorjanca znova obravnavala pred beneškim prizivnim sodiščem, ki, trdijo, je orožnika spoznalo za krivega in ga obsodilo na sedem mesecev zapora.

Ustreljeno dekle

Prot večeru nekega dne preteklega tedna se je skupina mladih deklet v San Pier d'Isanzo v bližini Furlaniji napotila proti nekemu nasadu breskev in sedemnajstletna Marcella Strukelj je menda stopila v sadovnjak. Tedaj pa je skriti čuvaj Rino Freschi surovo sprožil nanjo strel iz puške in jo smrtno zadel, tako da je kmalu po prevozu v tržiško bolnišnico izdihnila.

Dogodek je globoko pretresel vso okolico, saj se za take malenkosti ne sme streljati na človeka! Ali je pa res treba poljske čuvaje oboroževati? Ali ne bi zadostovala njihova prisotnost v sadovnjaku?

Čuvaja so seveda zaprli in ga prijavili sodišču.

Dogovor z Jugoslavijo potrjen

Z zakonom od 11. marca 1955, šte. 210, je Italija potrdila dogovor, ki ga je 18. decembra 1954 sklenila z Jugoslavijo glede končne ureditve vseh medsebojnih obveznosti gospodarskega in finančnega značaja.

Odškodnina za imetje, terjatve in pravice

Na podlagi omenjenega dogovora se je Jugoslavija zavezala izplačati Italiji enkrat za vselej 72 milijonov dolarjev, to je približno 45 milijard lir, kot plačilo imetje, terjatve in pravice italijanskih državljanov, to je fizičnih in moralnih oseb, na odstopljenem odnosno starem ozemlju Jugoslavije. Izključeno pa je imetje tistih italijanskih fizičnih ali moralnih oseb, ki ga je Jugoslavija zaplenila na podlagi 79. člena mirovne pogodbe in ki ga je dolžna svojim državljanom Italija sama plačati.

V znesku 72 milijonov dolarjev je vse to imetje imetjave, katerih opcijska izjava ni bila sprejeta in je podvržena posebnemu dogovorjenemu pregledu, kot smo svoječasno s tega mesta že pisali. Poleg nacionaliziranega in zaplenjenega imetja italijanskih fizičnih in moralnih oseb imajo pravico do odškodnine iz sklada omenjenih 72 milijonov dolarjev tudi lastniki imetja, ki ni bilo niti nacionalizirano, niti zaplenjeno, ampak v njihovi prosti razpoložljivosti, če so ga prejeli za prodajo do 5. oktobra 1954.

Imetje, ki ni bilo prijavljeno v prodajo do tega roka, bo verjetno predmet nadaljnjega dogovora za odkup od strani Jugoslavije. Imetje, ki ne bo prijavljeno v prodajo niti v roku novega dogovora, ga Jugoslavija ne bo vzela več v poštev za odkup in Italija ne bo več podpirala morebitne prošnje za odškodovanje ter bo podvrženo normalni jugoslovanski zakonodaji. Isto velja za imetje optentov, katerim bo opcijska definitivna odbita, tudi če bi pozneje postali italijanski državljani.

Vendar se znesek 72 milijonov dolarjev lahko še poveča, če se izkaže, da bi spričo prijave velikega števila prosto razpoložljivega imetja po poteku roka 5. okt. 1954 določeni znesek ne zadostoval. Kar se pa tiče po členu 79 mirovne pogodbe od strani Jugoslavije zaplenjenega imetja italijanskih fizičnih in moralnih oseb, je morala Jugoslavija predložiti Italiji do 31. marca t. l. točen seznam istega. Poleg tega pa se je Jugoslavija zavezala dovoliti pristop italijanskih izvedencev na lice mesta za ugotavljanje obstoja in vrednosti posameznih imetj.

Kar se pa tiče po členu 79 mirovne pogodbe od strani Jugoslavije zaplenjenega imetja italijanskih fizičnih in moralnih oseb, je morala Jugoslavija predložiti Italiji do 31. marca t. l. točen seznam istega. Poleg tega pa se je Jugoslavija zavezala dovoliti pristop italijanskih izvedencev na lice mesta za ugotavljanje obstoja in vrednosti posameznih imetj.

Terjatve in dolгови denarnih zavodov

Z omenjenim dogovorom je italijanska vlada odstopila jugoslovanski vse terjatve denarnih zavodov, ki so poslovali na odstopljenem ozemlju. Jugoslovanska vlada je sprejela vse obveznosti in dolgov omenjenih zavodov napram fizičnim in moralnim osebam, bivajočim v Jugoslaviji. Na drugi strani pa je Jugoslavija odstopila Italiji vse terjatve omenjenih zavodov napram fizičnim in moral-

nim osebam, bivajočim v Italiji, a Italija je prevzela vse obveznosti in dolgov istih zavodov napram osebam, bivajočim v Italiji.

Zasebne terjatve

Kar se zasebnih terjatev tiče, sta se vladi dveh držav dogovorili, da mora italijanski državljan svojo terjatve iztožiti pred jugoslovanskim sodnikom in nato zahtevati izplačilo od italijanske vlade.

Obratno mora jugoslovanski državljan svojo terjatve prej iztožiti pred italijanskim sodnikom in nato zahtevati izplačilo od svoje vlade.

Občinski goriški svet

V terek je bila seja goriškega občinskega sveta. Na dnevnem redu je bila med drugim tudi zadeva državljanstva neke slovenske stranke, vodovod v Stendrežu, Oslavju in St. Mavru. V prid je k predmetu govoril dr. Birska. Ker pa občinski svet vseh zadev ni končal, bomo o podrobnostih poročali prihodnje.

Krojni tečaj ERRE-VI

Krojni tečaj ERRE-VI se bo vršil stalno v Gorici v ulici Alviaño št. 6 v slovensčini.

Vpisovanje bo od 18. do 22. julija od 15. do 16. ure. Istotam se dobi vsa podrobna tozadevna pojasnila. Pouk bo pričel takoj, ko se bo prijavilo zadostno število učenec in se bo vršil po želji: dopoldne, popoldne ali pa tudi zvečer.

Istotam in istotam se sprejmejo prijave za dopolnilni tečaj, katerega se lahko udeležijo vse one učenke, ki so izpolnile prvi tečaj.

Po želji obiskovalk se bo lahko vršil tudi šivalni tečaj.

Razpis mest

Mestna občina razpisuje mesto pomožnega tajnika, mesto pomožnega tehnika in mesto šefa tajniškega oddelka.

Vsi pogoji za kompetiranje gorilnih mest so na razpolago interesu v mestnem tajništvu.

SOCIALNA VPRAŠANJA

Zavarovanje hišnih gospodinj

Skupina poslancev je predložila zbornico osnutek zakona za zavarovanje hišnih gospodinj.

Zavarovanje hišnih gospodinj postaja iz dneva v dan važnejše in pereče, kajti priznati je treba, da se hišne gospodinjne zelo žrtvujejo od jutra do večera, v večjih primerih, zlasti v boleznih, pa tudi po-

noči. Ne gre samo za matere, ampak tudi za vse tiste ženske, ki opravljajo delo hišne gospodinj. V po-štev pridejo tudi tiste požrtvovalne hčere in sestre, ki po smrti matere v družini nadomeščajo gospodinj in se skozi vse življenje žrtvujejo za družino. V mnogih primerih se niti ne poročijo in raje žrtvujejo lastni čut materinstva,

Pismo iz Washingtona

Naš ugledni in stalni dopisnik iz Washingtona nam je poslal zanimivo poročilo o tamkajšnjih odmevih na najnovejšo jugoslovansko politiko. Ker je v njemu veliko takega, o čemer tisk ni poročal, ga objavljamo v celoti. Naši čitatelji bodo iz njega lahko razbrali, kako se postopoma spreminja ameriški odnos do titovščine.

Uredništvo

Uradni Washington je mislil, da bo mogel z nekaj stereotipnimi frazami zamašiti veliko praznino, ki se je odprla zaradi tega, kar se je zgodilo na jugoslovanskih tleh. Zaman so se v Beogradu sestali ambasadorji zahodnih velikih sil in izdali svojo visokodonečo izjavo, ki je kakor lanski sneg. Zadolžiti so se morali, da jim je predsedoval Prica, torej podrejeni uradnik Ministrstva zunanjih zadev. Sam maršal Tito je, kot pravi »gransenjor«, povabil celo družbo samo na žlico juhe. To se je zgodilo, ker je v svojem napuhu želel, da bi prišla v Beograd sam Duiles in Mac Millan. Namesto sladoleda, jim je Broz serviral sporočilo, da gre v Moskvo.

Kaj se je odigralo v teh dneh v Washingtonu? »Congressional Record«, to je stenografski zapisnik sed. ameriškega kongresa, je navad-

no kaj dolgočasno berilo. Toda zapisnik od 28. in 30. junija je izjemoma izredno zanimiv. Poročilo o dveh sejah predstavnškega doma namreč jasno kaže, kaj misli o Titu ameriško ljudstvo.

Na Vidov dan se je oglasila k besedi clevelandška milijonarka, izvoljena tudi s slovenskimi glasovi, Frances Bolton. Ta njen nastop si posebno clevelandški slovenski katoliški krogi lahko dobro zapomijo. Ta mlada dama, ki se, čeprav je že zelo v letih, rada nafraka kot kakšna mlada punca, je namreč čez noč postala topla Titova prijateljica. Očitno je, da ji je za lep denar govor napisal kakšen »ghost writer« (t. j. dakev, k. p. govor re za druge ljudi). Ta mož ali žena se seveda ni zavedal, kako bo govoranca odjeknila v Saint Clair Avenue (sedež predstavnške zbornice).

Takšnega skoka v nasprotni tabo se nismo zlepa doživeli. Poleg tega v govoru kar mrgoli raznih netočnosti. Tako je gospa Frances Bolton izjavila, da je Tito zapustil kominform, medtem ko je vsem znano, da je bil iz te organizacije po vseh predpisih pogan in je iz mesece in mesece moledoval, da bi ga sprejeli nazaj. Pač pa je na drugi strani res, da je Tito dosegel, da blešči njegovo ime poleg imena Indije. Samo enega se novopečena titovska Jean d'Arc iz Clevelanda ne zaveda: Indija je svobodna dežela, v kateri vlada demokracija. Jugoslavija pa je tiranija, kakršni je ameriški Thomas Jefferson napovedoval boj do iztrebljenja. Pa še takšno nora pretiravanje, kakor si ga je ta clevelandška parlamentarka dovolila, ko je dejala nič manj, kot da spada Jugoslavija med »najmočnejše države Evrope«.

S to frazo si je sicer »ghost writer« morda zaslužil kakšnih 100 dolarjev več, z njo pa je nehoti izdal, kako slabo je poučena ta ženska, katere »newsletters« (dopisi) izhajajo v katoliško usmerjeni »Ameriški domovini«. Kako brezobzirno, da ne rečem nesramno, si je upala trditi, da je važno vedeti, da imajo Jugoslovani možnost za širjenje območja svoje svobode in da lahko ostanje izven kremejskega bloka. Anonimni pisec ali sestavljalca njenega govora seveda nista vedela, da gredo razmere v Jugoslaviji drugo pot, saj je sam Sulzberger v svojem članku v »New York Timesu« nedavno proglasil vsemu svetu, da je jugoslovanska politika že bolj na kremejski kot na zahodni liniji. V ostalem je to dejstvo že davno znano.

Vkljub temu je sedanja državna uprava mislila in misli, da je treba Titu še nadalje pomagati. Da pa je bilo glasovanje v poslanski zbor-

nici nevarno, se vidi iz tega, da sta morala položaj reševati sam Reyburn, »speaker zbornice« in bivši republikanski speaker Martin.

Prijatelj Feighan (tudi iz Clevelanda) se je bolj moško odrezal kot njegova soseska. V svojem odličnem govoru je citiral svoje izjave iz leta 1954, ko je dejal: »Tito se nikdar ni zares razšel s svojimi ruskimi komunističnimi varijeti. Popolnoma možno je, da je Tito tudi danes samo ruska figura, ki hoče na veliko koristiti svojim učiteljem v Kremli.« Feighan je zabrusil ameriškim vojskam občo-dovalcem Tita, da se jugoslovanski diktator nikdar ne bo boril na strani Zahoda. Ponovil je svojo lanskoletno zahtevo, naj Odbor predstavnškega doma za zunanjo zadevo napravi preiskavo na lice mesta v Jugoslaviji. »Znano je,« je dejal Feighan, »da vkljub bogati gospodarski in vojaški pomoči, Američani še do danes nismo dobili pravice, da bi si ogledali, kako to pomoč uporabljajo. Zakon, po katerem dajemo pomoč, izrecno zahteva takšen vpogled in vse druge države ga tudi dopuščajo. Ameriški uradniki pa očitno niso dovolj energični, da bi dosegli kaj takega tudi pri Titu. Tito je danes glavni činitelj sovjetske geopolitične strategije, ki gre za tem, da se ustvari nevtralni pas okoli vsega sovjetskega imperija.«

Vse priznanje zasluži tudi nastop poslanke Miss Kelly. Na seji 30. junija je izjavila, da Titov režim odreja Jugoslovanom uživanje človeških pravic. Podlaga vojaškega pakta je po njenem mnenju enotnost zahodnega sveta. Tito pa ne pripada temu svetu.

Vmešal se je predsednik odbora za zunanje zadeve, Richard, ki je dejal, da je Titova vojska najmočnejša oborožena sila na kontinentu. In Sovjeti? Uboga Evropa, posvečena si smrti!

Svoje je moral povedati tudi misnitski Slovenec Blatnik, ki je branil pomoč Titu z geopolitičnega stališča.

Značilen je bil govor našega posebnega prijatelja, predsednika odbora za kmetijstvo, Cooleyja. Moško je povedal, da Tito ne prispeva k moči zahodnega sveta. To, kar dela, je enostavno jemanje ameriškega denarja, s katerim veča svojo vojaško silo in nadaljuje politiko nasilja tudi nad svojim lastnim narodom. Poslanec Bentley je izjavil, da smatra Tita za navadnega oportunisto, ki skuša izžemati eno in drugo stran.

Izredno oster je bil O' Kanski. Zedinjene države so, po njegovem, dale Titu doslej eno milijardo dolarjev. To je toliko, kolikor znaša državna podpora, katero je v dveh letih dobilo ameriško poljedelstvo. »S to podporo hočemo napraviti iz Tita veliko silo. Toda to je najneumnnejši riziko, katerega bomo plačali z nestetvilnimi mrlji.«

Pa kaj vse to pomaga, ko je vendar, kot poroča komentator Drew Pearson, zastopnik zunanjega ministrstva Liwingsstone Merchant, izjavil, da veruje v zvestobo komunistične Jugoslavije tudi po smrti Tita...

Quem di perdere volunt (kogar hočejo bogovi pogubiti), so dejali Rimljani...

Končno so glasovali. Po intervenciji dveh predsednikov je glasovalo za pomoč Titu 273 poslancev, proti pa 128. To je prava Pirrova zmaga. Kako bo pa izgledala prihodnje leto, bomo šele videli. Vsekakor gredo Titovi izgledi navzdol.

Dr. B. V.

LISTNICA UPRAVE

Našim cenjenim naročnikom v Avstraliji sporočamo, da je gospod Janko KLAVORA, 92 Wellington St. North Geelong, Vic. naš zastopnik in zato pooblaščen izterjevati naročnino ter izdajati potrdila. Prosimo zamudnike, da čimprej poravnajo zaostalo naročnino, v kolikor tega še niso storili, naravnost na naslov g. Klavore.

Tovarna pohišstva

PRINČIČ

Tel. 32 KRM IN Cormons

Usposobljenostni izpiti

Od 20. junija do 3. julija 1955 so se vršili na Državni trgovski akademiji usposobljenostni izpiti. Izpit so položili:

Ferluga Jadranka, Klun Mira, Meden Egon, Sedmak Ivana, Sossi Viktor, Tortul Hilda, Vrabec Milana, Zajec Nadja.

DAROVI: Gospod COTIC Janko, pekovski mojster iz Sovodenj 111, je daroval Šolskemu patronatu v Sovodnjah znesek 8.000 lir za ubožne šolske otroke.

Štehanje in ples pod lipo

Štehanje in ples pod lipo sta edinstven običaj zilijskih Slovencev. Nikjer drugje ni te narodne šege, med Nemci nikjer in tudi pri ostalih koroških Slovencih ne. Nekaj edinstvenega je tudi slikovita narodna noša zilijskih Slovencev, vredna, da bi jo posebej opisali. Vse troje spada skupaj: štehanje, ples pod lipo in narodna noša. Štehanje in ples pod lipo se nikdar ne vršita drugače kakor v zilijski narodni noši.

Beseda: Štehanje pride sicer od nemške besede: stechen (piti, zbiti), a starodavni običaj sam je pristno slovenski.

Spodnja zilijska dolina do mesta Smohorja je slovenska. V spodnji (slovenski) zilijski dolini je 14 župnij. Prva je Brdo. Segi skoraj čisto do Smohorja. Razprostira se prav tako, kakor sosednja župnija Melviče, na obeh straneh reke Zilje. Nato sledi na desnem bregu Zilje: Blače, Bistrica na Zilji, Gorje ali, kakor pravijo Ziljani: Gorjane in Vrata. Vrata, kar že ime pove, so vhod v Kanalsko dolino.

Župnija Brdo in Melviče mejita na Presko jezero (0,5 kv. km). Presko jezero je eno najtoplejših koroških jezer. Na Presko jezero meji tudi župnija Borlje ali, kakor pravijo Ziljani: Burlane. Borlje se razprostirajo na levem bregu Zilje. Nato sledi na levem bregu Zilje: St. Stefan, St. Pavel, St. Jur in Čače - Cajna. Zadnja župnija se razprostira na ježnem vznožju orjaškega Dobrača (2166 m). Vrh Dobrača sta dve cerkvi: slovenska in nemška.

Dobrač se je dvakrat posul v zilijsko dolino, enkrat v predgrodovinski dobi, drugič pa 25. januarja leta 1348. Zato pada Dobrač zelo strmo v zilijsko dolino. Ko se je Dobrač drugič posul, je pokopal pod seboj deset vasi. Se danes je ondaj kamenje, groblja, na kateri ne raste drugrega kakor nizko drevje.

Leta 1348 se je Dobrač posul zaradi potresa. Potres je tedaj uničil tudi Beljak. Nasuta groblja je zazijala Ziljo, nastalo je jezero, ki je poplavlilo več vasi. Jezero je pozneje oteklo, a zemlja je ostala močvirna do današnjega dne. Na močvirnih travnikih raste kislava trava, ki je uporabna samo za konjsko krmo. Zilijska dolina je znana po svoji konjereh.

Zilijska dolina slovi tudi po svojih planinah. Na planinah se pase poletni živina. Na zilijskih planinah nastanejo poleti cele vasi: koče za stanovanje ljudi, imenujejo jih: fače (ednina: fača), hleve za živino pa tamarje (ednina: tamar). Na planinah izdelujejo presno maslo in sir.

V novejšem času skušajo z regulacijo Zilje dolino osušiti.

Naslednje tri župnije: St. Lenart pri sedmih studenih, Podkloster in Brnca se razprostirajo na obeh straneh Zilje. V Podklosteru se železniška proga razcepi, ena vodi na Trbiž v Kanalski dolini, druga pa dalje po zilijski dolini do Koč - Mute. Nad Kočami - Muto je prelaz Ploekcen. Tam so se bili v prvi svetovni vojni vroči boji.

Iz St. Lenarta vodi cesta čez Koroško sedlo na Kranjsko. Na Ziljo mejita še slovenski župniji: Steben - Maloše in Marija na Zilji. A ti dve župniji ne spadata več v zilijsko dolino. Tukaj pri Mariji na Zilji v bližini Beljaka je več let pastiraval slovenski pisatelj Ksaver Meško.

Zdaj si oglejmo zilijsko štehanje in ples pod lipo. Oboje spada skupaj. Nikdar se ne vrši štehanje samo, brez plesa pod lipo.

Štehanje je v vsakem kraju samo enkrat na leto, in sicer na žegen, kakor pravijo Ziljani, to je: na žegnanje ali na cerkveni sejm.

Za štehanje in za ples pod lipo je treba precej priprav. Treba je pripraviti obleko (narodno nošo) in drugo. Zlasti se veseli štehanja in plesa pod lipo odrasla mladina, fantje in dekleta.

V soboto pred žegnoma fantje postavijo »stebere«, na katerega nataknejo pol metra visok sodček. Dno in pokrov soda imata na sredini luknjo, da se more sod natakni na »stebere«. »Stebere« je zakopan 60 cm globoko v zemljo. »Stebere« ima debelino brzojavnega droga in moli 3 m (natančno 2,90 m) iz zemlje. 60 cm od vrha je zožen, da se more nanj natakni sod. Ta sod je obit s šestimi leskovimi obroči.

V diru bodo prijezdili fantje »štehovci«, vsak bo imel v desni ci 3 kg težek železen količ in bo udaril po sodčku. To se bo ponavljalo toliko časa, da bo sodček razbit. Oni štehovci, pod čigar udarcem se sodček razsuje, je zmagovalac in dobi venec iz svil in umetnih cvetlic.

Štehanja se udeležuje do sedem fantov. Na dan žegna se oblečejo v zilijsko narodno nošo in se zberejo pod lipo. Z godbo na čelu (ali pa gre godba ob koncu spreveda) odkorakajo fantje v sprevedo v cerkev. Za fanti gredo dekleta v narodni noši. Sprejaj nosita dva fanta, vsaj 17 let stara — fantje se smejo udeležiti štehanja, ko dopolnijo sedemnajsto leto — vino, ki ga župnik v cerkvi po maši blagoslovi.

Po maši se zberejo fantje pred cerkvijo in zapojejo:

*Zakaj bi jaz vesel ne bil,
k' sem dan's pri sveti maši bil,
tam sem videl Jezusa
in njegovo Mater žalostno.*

Ko je pesem končana, zagodejo godci isto pesem in isto melodijo. Nato pojo drugo kitico pesmi in zopet igra godba. Tako odpoje vse kitice pesmi. Vmes popijejo blagoslovljeno vino. Nato gredo župnik (obedovat). Za župno (obed) je »črnsava župa«. Ta se je samo na »žegena« in je prvovrstna jed. V njej je mnogo smetane in jaje.

Po južni štehovci pripravijo konje. Konji smejo biti samo teške zilijske pasme. Konji so brez sedla, pogrnjeni s pisano odejo. Ta odeja je pritrjena na konja z opasulco, s trebušnim pasom.

Štehovci se zberejo s konji pod lipo, vaščani in gledalci pa v bližini stebra. Gledalci se postavijo na vsako stran pota, ki pelje skozi vas. Štehanje se prične.

Štehovci zapojejo narodno pesem. Ko je pesem končana, zaigra godba isto pesem. Zdaj jezdište štehovci v diru po ulici med gledalci mimo stebra, drug za drugim. Vsak udari po sodčku. Ob stebri stoji »štehovski mojster«, ki obrača sod. Gledalci spodbujajo vsakega jezdec. Prva turneja je končana.

Jezdci pridejo nazaj, zapojejo drugo narodno pesem. Zopet igra godba. In drugič jezdište štehovci v diru mimo stebra in vsak udari po sodčku. Tako jezdište tretjič, četrtič, petič, tako dolgo, da je sodček razbit. In vedno zopet petje in igranje godbe. Obroči padajo drug za drugim na tla. Ko je sodček razbit, viharno odobranje nagradi jezdec, pod čigar udarcem se je sodček razsul. Navadno zbije sedem štehovcev sodček v petih turnejah.

Ko je sodček razbit, pristopita dve dekleti v narodni noši, v rokah držita cinast krožnik, na katerem leži venec, namenjen zmagovalcu. Dekle pove štehovskemu mojstru, komu mora dati venec.

Zdaj jezdište štehovci in vsakega pod štehovski mojster po en obroč. Jezdec ga natakne na roko.

Nato jezdište trikrat za venec. Štehovski mojster ponuja jezdecem venec, a se vedno zopet umakne. Sele ko jezdište tretjič, ga da zmagovalcu.

Štehanje je končano, sledi ples pod lipo. Štehovci oddajo mlajšim fantom konje, da jih odvedejo domov. Zberejo se pod lipo, pristopijo dekleta v narodni noši, stopijo s fanti v krog. Štehovski zmagovalac otvori nato s »štehovsko devojco« (to je ona, ki je dala venec) »visoki rej« (raj - ples) pod lipo. Plesalci korakajo sloyesno v krogu v pari in pojo pesem:

*Bog nam daj en dober čas,
ta prvi rej začel smo,
ta prvi rej začel smo.*

Petje utihne, godba zaigra isto pesem, isti rapev, plesalci preidejo iz korakanja v plesanje (rajanje).

Nato druga kitica na isti način kakor prva:

*Kdor je z Bogom, Bog je z njim,
sam Jež's je Marijin sin,
sam Jež's je Marijin sin.*

Petje in ples se nadaljujeta tako dolgo, da odpoje vse kitice pesmi. »Visokemu reju« sledi »obični rej« (navadni ples). — Drugi dan po štehanju je dan plesa za poročene moške in žene.

Raznilnice brez paznikov

V dobi stavk in mezdnih sporov bi res bilo kar čudno, da ne bi enkrat stavkali tudi jetniški pazniki. Ta redek užitek so imeli pretekli ponedeljek francoski zaporniki. Njihovi ječarji so namreč proglasili 24-urno stavko, za katero so pa rekli, da je samo prva. Če vlada ne bo ugodila njihovim zahtevam, bodo sledile druge, katerih pa ne bodo vnaprej napovedali. Jetniški pazniki zahtevajo: 1) podoben službeni položaj kot ga ima osebe pri policiji, 2) enako doklado za nevarnost službe, kot jo imajo pripadniki finančne straže in 3) povečanje številnega stanja, kajti sedaj morajo nekateri delati tudi po 60 ur tedensko. V glavnem pa gre za povišanje plač, kajti dejansko se dogaja, da nekateri pazniki zaslužijo manj kot kaznjenci. Jetniški pazniki, ki so novinci, imajo namreč plačo 25.000 frankov mesečno, kaznjence, ki marljivo dela za kakšno privatno podjetje, pa zaslužijo tudi do 40.000 frankov. Kaznjenci se norčujejo iz paznikov tudi zaradi njihovih uniform, ki so izdelane v ječi in piše na njih, da se jih ne sme prati (verjetno bi šle ob barvo), medtem ko delajo kaznjenci s svojimi »uniformami« kar hočejo.

Ob takšnih medsebojnih odnosih je razumljivo, da ni bila stavka za jetnike nobeno olajšanje. Za en dan so jima odpadli celo dnevi sprehodi v jetniškem dvorišču, tako da so bili celih 24 ur pod ključem in streho.

Največji današnji pustolovec

Pravi in pristni pustolovec ne išče pustolovščin, pač pa se mu same predstavijo. Anglež Friderik Mitchell-Hedges je gotovo klasični pustolovec današnjih časov. Pustolovščine so ga obogatile. Je lastnik nekaj gradov. Njegova zbirka stare srebrenine je vredna pol milijona šterlin (850 milijonov lir). Med drugim poseduje človeško lobanjo v naravni velikosti iz Marlijnega stekla.

Kot osemnajstletni mladenič je Mitchell-Hedges leta 1900 odpotoval v Kanado. Slučajno je v Montrealu nagovoril na cesti najuglednejšega meščana in ga vprašal po neki ulici. Med obema se je razvil razgovor in Clarence McCuaig mu je našteval, naj odide v New York. Dal mu je celo priporočilo za multimilijonarja in takratnega kralja Wall Streeta, Julesa Bachea.

Ljubljenec milijonarjev

Se danes ne ve 75-letni Mitchell-Hedges, zakaj so ga newyrški milijonarji sprejeli v svojo sredo, da je z njimi obedoval in kvartal. Po petih letih je opazil, da je izgubil 5 let in zaslužil 20.000 dolarjev. Nato je živel sedem let v Londonu kot bogat borzni mešetar in pri tem sanjal o odkritjih v tujem svetu. Čez noč je izgubil vse svoje premoženje in z zadnjimi 100 šterlinami se je znova vkrcał za New York.

Odšel je v Mehiko. Tu ga je ujel sloviti revolucionar Pancho Villa in z njim je moral v borbo proti Američanom. Revolucionarju je pri neki priložnosti rešil življenje. Z mnogimi napori in zelo visoko nagrado se je končno znebil te službe. Vrnil se je v New York leta 1936 in se seznanil s časnarjem Bronsteinom. Tri leta zatem ga je sir Basil Thomson, takratni šef britanske tajne službe, poslal v Moskvo, kjer naj bi obnovil prijateljstvo z Bronsteinom, ki si je medtem izbral ime — Leo Trocki. Pristni pustolovec pa niso rojeni za politične spletke, zato je odpotoval v Britanski Honduras.

Ce je pustolovec Anglež, potem mu ribarjenje leži v krvi. Našem pustolovcu pa ni šlo zgolj za ribarjenje. Prepričan je bil, da živijo v Južnem morju mnogo večje ribe, kakor pa so domnevali učenjaki in raziskovalci. Prepričan je bil tudi, da bo našel ostanke dolgo preživelih časov, narodov in kultur.

Obilni ribji lov

Svojo pustolovščino je pričel tako, da je s posebnimi trniki in vrčami lovil morske pse, težke do 140 kg, leopardske ploščatice do 120 kg, ki s svojimi do 30 cm dolgi repnimi strupenimi bodicami usmrtilo človeka v petih minutah. To pa je bil šele začetek. Pravi šport je pričel, ko je v Black Riverju na Jamajki pričel ribariti s 75 m dolgo vrvijo, ki ji za plavalec ni služil zamašek, pač pa prazen petrolejski sod 250 litrov. Po dveh urah trnkarenja je ujel 4 m dolge ga lopataste morske pse, ki je tehtal 480 kg. Rekord so se množili. Nekega dne so ga brzojavno poklicali v Kingston na Jamajki. Petnajstletno dekle, Adelina Lope, se je kopala v plitvi vodi, ki jo je segala komaj do kolen. Nenadoma je zakričala. Ko jo je oče potegnil na suho, je opazil, da ji manjka desna noga vse do boka. Dekle je umrlo.

Mitchell-Hedges je postavil svoje trнке. Tokrat je porabil za plavalec kar 5 petrolejskih sodov, na trнке pa je pritržil trupla psov in rib. Z naslednje jutro je potegnil na suho 3,5 metrov dolgega morilca, ki je tehtal 350 kg. Morski pes je v muzeju v Kingstonu.

Še večje ribe...

Potrebujem dvanajst trnkov debelosti 14 mm iz najboljšega jekla, dvanajst trnkov 10 mm debelosti in dvanajst 8 mm debelosti, je dejal Mitchell-Hedges strojniku v Babo na Panamskem prekopu. Seveda so mu skovali trнке, prepričani pa so bili, da je znorel. Prav tako so mislili tudi, ko je kupoval vrvi iz manilske konoplje

Ne pozabimo pozabljenih

Po zaporih, taboriščih za prisilno delo, po kazenskih kolonijah Sovjetije in njenih pripreznih čakajo sto tisoči nesrečnežev na svobodo. Avstrijski povratniki iz Sovjetije so pred kratkim potrdili že davno znana poročila o srednjeveških mučilnicah nedolžnih ljudi po Sibiriji in po ostalih deželah komunističnih diktatur. Pripovedovanja povratnikov prevzemajo človeka z globokim sočustvovanjem, se boli pa razjeda nepokvarjeno vest zavest krivde.

Kolektivne krivde nemškega naroda za Hitlerjeve zločine ni mogoče zbrisati s sveta. Kdo bi verjel tistim Nemcem, ki zagotavljajo, da niso ničesar vedeli o plinskih celicah? Mi vsi in z nami tudi zahodni komunisti vemo, da obstojajo v vseh komunističnih državah podobne suženjske kolonije. Mi vsi to vemo, in ta zavednost ostaja sokrivda, dokler ne bomo ničesar storili proti temu.

Kaj pa naj bi storili, tudi če bi vedeli o strahotah po koncentracijskih taboriščih, so spraševali »dobri« Nemci v trenutku, ko je nastopil dan obračuna. Tudi mi sami smo sedaj na vrsti, da si postavljamo ta vprašanja. Kaj naj storimo za trpeče ljudi, ki še danes, deset let po končani vojni, hiraljo po sovjetskih in pripreznih ječah?

Komunistični mogotci v državah, kjer so na oblasti, zatrjujejo, da je

to njihova notranja zadeva in da nima nihče v tujini pravice vmešavanja. Komunistični pravki na Zahodu in njihovi plačani agenti pa so to resnico enostavno spreminjali v kapitalistične laži. Vlade zahodnih držav niso našle nobene možnosti, da bi prodrle skozi zaporo nevmesavanja, čeprav so med žrtvami tudi njihovi državljani. Vsi napori, da bi Sovjete pripravili do človeškega postopanja, so odpovedali. Mednarodni Rdeči križ je prav tako brez moči proti komunistični nečlovečnosti.

Cez nekaj dni pričenja v Zenevi velika konferenca štirih, na kateri bodo voditelji zahodnih sil razpravljali s Sovjeti najvažnejša vprašanja svetovne politike. Njihovi partnerji, s katerimi bodo ob premorih izmenjavali zdravice ob vodki in šampanjcu, pa so prav ti isti ljudje, ki so neposredno odgovorni za zaslužjenje tolikih nedolžnih ljudi. Ali bodo zahodni državniki, ki bodo koncem koncev govorili v imenu vsega demokratičnega sveta, torej tudi v našem imenu, postavili kot prvi pogoj razpravljanje odpustitev in vrnitev zasuzjenih pripadnikov vseh narodov, tudi Slovencev s Tržaškega in Goriskega, ki so jih v letih 1945-48 deportirali v Sibirijo in od katerih so po izpovedi povratnikov nekateri še živi?

Ce bodo državniki to storili, in če jim bo to tudi uspelo, bomo lahko manj skeptično zrli v bodočnost. Ce tega tudi ob tej priložnosti ne bodo dosegli, potem tudi »najvažnejša« sklepi o atomskem orožju, razorožitvi in papirnatih prijateljstvih ne bodo imeli trajne vrednosti. Komuniste je treba sediti samo po njihovih dejanjih; in če bodo pri tem najosnovnejšem vprašanju vztrajali na načelih strahobne neusmiljenosti in zakrnjenosti, potem so gotovo vsa njihova zagotavljanja po miru in sožitju prazno in varljivo besedenje.

OD TU IN TAM

Podjetni Nemec, 32-letni uradnik Karel Hampel iz Hannovra se zunanje v ničemer ne razlikuje od svojih stanovskih tovarišev, vendar je svojevrsten človek. Vtepel si je namreč v glavo, da si dopisuje z vsemi pomembnejšimi državniki. Ze polnih 15 let pisari politikom po vsem svetu, pošilja jim čestitke nad doseženimi uspehi, pa tudi sožalja ob nesrečah, in največkrat prejme tudi odgovore. Poseduje veliko zbirko fotografij, ki so jih podpisali državniki sveta. Seveda je možakar ponosen na svojo zbirko. Čeprav so mu ponujali že zelo visoke zneske za odkup, se od svojih zakladov noče ločiti.

Boljševiki se mnogokrat obnašajo kot polnični otroci. Po razkolu med Sovjetijo in Jugoslavijo so sovjetski komunisti takoj vrtnili vsi jugoslovanska odklikovanja in prisegali, da jih ne bodo nikdar več nosili. Sedaj pa je sovjetsko veleposlaništvo v Beogradu predložilo jugoslovanski vladi prošnje številnih sovjetskih politikov in častnikov, v katerih prosijo Tita naj jim odklikovanja zopet vrne. Verjetno do prve nove zdrahe.

Stari Amato Galli iz Sirakuze in njegova žena nista svojih prihrankov nikoli zapušla banki. Privarčevane bankovce sta spravljala v star zaboj. Ko sta hotela nekaj svojih prihrankov dvigniti iz starega zaboja za nakup nagrobnika, bi ju kmalu zadela kap. Ves prihranek na bankovcih, okrog 450.000 lir, so jima požrle podgane in le drobni izjedki so pričali o nekdanjem bogastvu...

POD ČRTO

MENETEKEL

Zasebni učenjak Strnad se tudi v novih razmerah ni zanimal za dogodke in stvari, ki so se dogajale s hrupom in krvjo v njegovi okolici. Živel je zgolj svojim mislimi, ki niso blodile po trdih, razoranih in požganih tleh revolucije. »Kamor stopi noga mojega sina, trava ne požene« mu je v tistih časih dejal prijatelj prešernolovec z vseučilišča. Strnad se tudi za taka ugotavljanja ni zanimal.

Tistega dne je z veseljem korakom zapuščal svoje skromno stanovanje. Tedaj se mu je pogled ustavil na steni nasprotna hiše. Z velikimi apnenimi črkami je neznan roka zapisala: »Strnad je izdajalec! Nevzgojeni otroci, je pomislil Strnad. Moral bi opozoriti starše. Pet korakov dalje je na zaplankani ograji trgovca s kurivom kričal napis: »Ljudstvo bo sodilo izdajalecu Strnadu!«

»Čudno«, je pomislil Strnad, »kdo neki mora biti ta Strnad? Nesrečnež, kako neprijetna je taka gonja, ki je ni poznala niti španska inkvizicija!«

Ko pa je prebral napis na vozu

za prevoz pohištva, ki je sameval v Prečni ulici: »Na vešala z izdajalcem Strnadom!«, ga je stresla groza. »Čudno...«, je ponovil, »ta enakost imena. Kaj, če bi komu v teh časih padlo v glavo...?« »Ne«, se je tolažil, »to je čisti slučaj, be-dasti slučaj, mučna zadeva, človek bi se moral braniti, pritožiti se...« Hlastno je pospešil korak po ulici. Za njim pa je drvel pogon napisov, pogon orjaških, apnenih Strnadov. Vse stene hiš, zidov, plovov to lajale nanj; transparenti so viseli čez ulice.

»Ne, saj to nisem jaz«, je vzdihoval. »To je pomota, zamenjava. Jaz se s politikom vendar ne ukvarjam! Ničesar nisem zakrivil! Zakaj bi me preganjali? Kdo pisari te ogebnosti po stenah? Vzgoja otrok je popolnoma odpovedala. Moral bi učiteljstvo resno pokarati...«

Sunkoma se je ustavil. Pred njim je po sredi ceste privozil avto. Star, obrabljen zvočnik je kvakal obrabljene partizanske popevke. Avto je bil ves prepleten s plakati. Z njih so tulili napisi: »Smrt izdajalcu Strnadu!« Ob krmilu je sedel fantalin s krvniškim obrazom in se nesramno spakoval. »To je preveč«, je zarjovel Strnad in oddirjal na policijo. »Zahte-

vam zadoščenje«, je dejal. »No, končno«, je odvrnil milicnik in se dvignil. »Iščemo vas že vse jutro.«

»Iščete me?« je zajecjal Strnad. »Zakaj pa?« »Kaj niste čitali napisov?« je spraševal milicnik. »Seveda«, je odgovorjal Strnad. »Prav zato...«

»Aretirani stele je dejal milicnik s svečanim glasom in mu zvezal zapestji z verigo.

»Saj sem vendar nedolžen«, je vzdihoval Strnad.

»Ha, ha, nedolžni ste vsi, vi izdajalci!« je zagodrnjal milicnik in odpeljal Strnada.

Pred ljudskim sodiščem je Strnad izjavil, da je nedolžen. »To je vse neslana šala«, je dodal. Javni tožilec ga je obljubl kot stekel pes: »Sala? Vse stene našega osvojenega mesta vas obtožujejo. Kaj vaše zakrnjenosti ne ganejo pretresljive, molčeče obtožbe delovnega ljudstva?«

Strnad je obstal brez pametne misli. »Kakšnega zločina pa sem obdolžen?« je spraševal. »Zadostuje, da ste obtoženi od delovnega ljudstva.« »Je ugotavljal javni tožilec. »Zločin je postranski pomen.« Množica je zatulila: »Tako je! Na vešala z njim!« Javni toži-

lec se je množici nasmešnil in dodal: »Zakrknjeni reaktor.« »Na vešala, svinca v trebuhu!« je vpila množica.

Uradni branilec se je dvignil, se poklonil sodišču, ostro pogledal javnega tožilca in dejal: »Izvajanju javnega tožilca nimam kaj dodati.«

»Zadnje besedo ima obdolženec«, je dejal ljudski sodnik, obrnjen proti Strnadu. Ta je stal ves blede, strahotna napetost je žarela z njegovega obraza. Poskušal se je s trudem koncentrirati. Misli, katerim je živel vse svoje življenje, so mrlično delovale za visokim čelom. »Gospoda moja!« je dejal z nekoliko trepetajočim glasom, »gospoda moja, vam vsem manjka vsako pravno razumevanje.«

Množica je zabučala. Javni tožilec je skočil pokonci. Ves zmeden je Strnad dodal: »Oprostite!« Javni tožilec pa je zakričal: »Renegat, šovinist, baraba!« Ljudski sodnik je dodal: »Obtoženec, če boste še enkrat podvomili v pristojnost ljudskega sodišča, vam bom odvzel besedo. Nadaljujte.«

»Oprostite!« je zajecjal še enkrat Strnad. »Moj položaj je težaven. Napisi so proti meni. Vendar še ni z ničemer dokazano, da sem

jaz tisti, ki ga napis obtožujejo.« Razburjeno je javni tožilec zakričal: »Kaj morda hočete preklcati priznanja, ki ste jih dali na policiji?«

»Ničesar nisem priznal«, je dejal Strnad obupan.

»Priznavate pa, da imate nekaj na vesti?« je vrtal vanj javni tožilec. Njegove oči so strahotno stopale nazven. »Saj mu bodo izpadle«, je pomislil Strnad. »Kaj bo počel brez njih. Če ne bom oprezen, me bodo obdolžili, da sem kriv slepote javnega tožilca, da sem težko posko-doval najvišjega državnega in partijskega organa. Kaj njega sploh brigajo napisi? Javni tožilec naj kliče na odgovornost učiteljstvo!«

»Odgovornite!« je zakričal javni tožilec in udaril s pestjo po mizi.

»Moral bi učiteljstvo poklicati na odgovornost!« je dejal Strnad in se postavil pokonci. Modrijan Strnad si je mislil: Proces je igra-čla, to so nevedni petelin, diletan-ti; malenkost, da jih človek spravi v kozji rog.

Javni tožilec se je razprl. Jezno in hujskajoče je gledal na množico plačencev, nato pa strogo pogledal obtoženca.

»Učiteljstvo!« je dejal javni tožilec svečano, učiteljstvo ne zade-

ne nobena krivda. Obtoženec poskuša sodišče zavajati na kriva pota. Je nepoboljšljiv. Tak ne spada v socialistično družbo. Nikdar se ne bo uklonil! Zato predlagam smrtno kazen!«

Množica je zaploskala: »Smrt izdajalcu! Smrt sovražniku delovnega ljudstva!«

Počenajte kar hočete, si je mislil Strnad. Vam je bom že zagodel, vi hlevarji in potepini. »Napisi...« je dejal glasno in jasno. Ali ljudski sodnik mu je prerazal besedo. »Dokazni postopek je zaključen«, je dejal. »Sodišče bo v naslednjih desetih minutah izreklo razsodbo.«

Dva milicnika sta se vrgla na Strnada in ga odpeljala. Po preteklu deset minut so razglasili obsodbo.

Zid, pred katerim so ustrelili Strnada, je bil umazano siv. Na njem pa se je lesketal snežnobeli napis: »Resnica zmaga!« — Smrt fašizmu, svoboda narodu! Drugi mož v vrsti krvnikov z razbojniškim obrazom je Strnada pomežiknil in se pri tem nesramno spalil.

»Mrha!« je dejal Strnad, in to je bila tudi njegova zadnja beseda.

J. S.

V E S T I s T R Ž A Š K E G A

Tujski promet

Telefonska zveza s Prosekom pred občinskim svetom

Na petkovski seji občinskega sveta se je razpravljalo o tržaškem turizmu. Govorniki so v splošnem priporočali več skrbi za tujski promet. Med drugim je govoril občinski svet. dr. J. Agneletto, ki je naglasil, da je zemljepisni položaj Trsta kot eden najlepših mest v svetu po svoji legi tak, da mora privabiti tuje v naše mesto. In to svojo prednost, to svoje naravno bogastvo mora izkoristiti tržaška občina. Treba je priznati, da je le-ta dobila Trst z gradom in parkom Miramar zopet v roke privlačno točko prvega reda ne samo za Avstrijo, Nemčijo in druge države našega zaledja, ampak tudi za vso Italijo. Zato je treba storiti vse, da se izkoristi ta biser naše obale. In tu je dr. Agneletto naštel, kaj mora tržaška občina storiti, da privabi čimveč tujcev na naše ozemlje. Predvsem mora občina zgraditi občinsko avtobusno normalno zvezo med Barkovljami in Grižanom, ker je absurdno, da danes, ko sta odprta grad in park Miramar, vzdržujeta to zvezo, kakor se jima ljubi, dve privatni družbi, ki ne zadovoljujejo občinstva. To avtobusno zvezo je treba potem podaljšati do Sesslana in Devina.

Danes sta Miramar in Grižan skoraj brez hotelov. Veliki hotel »Grignano«, last družbe »Riviera«, je zaseden od beguncev, prav tako tudi hotel »Bella vista«. Treba je enkrat ta hotela izprazniti in izročiti njihovi svrhi.

Treba je dalje pripomoči k zgraditvi Grižana vse tja do Sv. Križa, kajti samo tako bo mogoče privabiti tuje za več dni na našo obalo. Zato pa je potrebna spojitev državne ceste Trst-Sesslan z vodovodno cesto Sv. Križ-Miramar.

Dalje moramo misliti na boljše zvezo Trsta in obale s kraškimi grebmi in planoto nad Trstom. Semo tramvaj Trst-Opčine veže našo obalo s tržaškim Krasom. Zato je treba spojit barkovljansko obalo prav s proseško planoto ob Napoleonski cesti z vzpenjalnico in tako Grižan s Prosekom. Zato mora »Azienda del Turismo« in tržaška občina storiti kar je mogoče za dvig tujkega prometa in tudi na tem valorizirati naše ozemlje.

Proračun »Ustanove za tujski promet« je bil nato sprejet. Proti so glasovali »mislini«, independentisti so se pa glasovanja vzdržali.

Med vprašanji je dr. Agneletto interpeliral župana in obč. odbor zaradi ogromnih zneskov, ki jih zahteva TELVE za napeljavo telefonskih aparatov na Proseku in Kontovelu. Ti zneski gredo za vsako napeljavo od 230.000 do 290.000 lir z raznimi odstotki in še 15.000 lir za spoj z interurbanskimi linijami.

TELVE trdi, da tržaška občina ničesar ne prispeva k napeljavi telefonov, kakor so prispevali druge občine tega ozemlja. Je naravnost gorostasno, da prebivalci Proseka, ki stanujejo na Devinščini, na ozemlju občine Zgonik, plačajo za napeljavo telefona 15 do 30 tisoč lir, nasproti 230 do 290 tisoč, ki jih morajo plačati prebivalci, ki stanujejo na ozemlju tržaške občine, ker ni tržaška občina za napeljavo nič prispevala. Zato je dr. Agneletto zahteval, da tudi tržaška občina stori vse potrebno, da pridejo Prosečani in Kontovelci do telefona po primernih, normalnih cenah.

Odgovoril je župan Bartoli, ki je obljubil, da bo občina intervenirala pri TELVE in da bo tudi sama prispevala h kritju stroškov za telefonsko napeljavo na Proseku in Kontovelu.

MATURA

Na klasičnem oddelku so izdelali: Bradassi Josip, Sanzin Peter, Slocar Jurij, Maver Ana, Smotlak Natalija, Stofa Breda, Urdin Mirela. — Popravne izpite ima 12 kandidatov, odklonjenih so 3.

Na realnem oddelku so izdelali: Colbasso Milan, Cossutta Angel, Mersnich Egidij, Milcovich Edvard, Pertot Dušan, Santin Savina. — Popravne izpite ima 19 kandidatov, odklonjenih je 5.

Stavka ladjedelniških varilcev

Ta stavka traja že preko 50 dni. Stavka je izbruhnila zaradi novih zahtev, ki jih je vodstvo ladjedelnic postavilo na delavstvo zato, da dvigne rentabilnost posameznega delavca. Delavstvo se je tem novotarijam uprlo, ker vidi v njih poslabšanje svojega gospodarskega stanja in tudi škodljivost za svoje zdravje.

Posredovale so že razne oblasti. Tržaški občinski svet je zglasoval dne 5. t. m. soglasno resolucijo. V njej je dal duška zaskrbljenosti vsega prebivalstva in tudi mestnega sveta zaradi ogromne škode, ki jo trpi tržaško prebivalstvo zaradi stavke varilcev ladjedelnic »Sana Marco«. Poudaril je tudi, da v večjih industrijah, posebno takih kot je IRI, čigar del so Združene ladjedelnice, si ni mogoče predstavljati normalnega in koristnega dela posameznika, ako ni delavstvo zastopano po svojih legitimnih predstavnikih v svetu obratov. Resolucija je označila stanje, nastalo zaradi tako dolge stavke, kot nevzdržno in nevarno in je pozvala generalnega vladnega komisarja, da posreduje in stori vse, da se reši spor in da stavka preneha.

Vladni komisar je posredoval, zaslusal delavstvo in ladjedelnice, toda ni uspel. Delegacije stavkajočih so se obrnile tudi na politične stranke, katerim so obrazložile položaj in prošle za moralno pomoč. Bili so tudi pri škofu Santinu. Obenestrki ostajata na svojih stališčih, za to do danes ni prišlo še do zblizanja.

Mi vemo, kakšen je položaj tržaških delavcev in posebno še industrijskih delavcev in želimo stavekajočim, da bi bil njihov vztrajen odpor kronan s polnim uspehom.

VETRNJAKI

Pišejo nam z Brega: V našem Bregu živi človek po polnoma osamljen, od ljudi preiznani in omalovaževan.

V dobi fašizma je bil odličen strokovnjak na ljubezenskem polju. Ob nedeljah in praznikih, v zimskem času, se je bajl v gostilnah večal, kako se mladeniči režejo suknje, po domače kapoti. Specializiran je bil tudi v obrekanju svojega bližnjega. Taki elementi so bili fašizmu zelo koristni. Zato se mu ni pod fašisti niti las skril.

Leta 1944, kadar je že vohal, kako se bo vsa stvar iztekla, se je pa možakar prilagodil novim razmeram. Znal se je dokopati do dobičkonosnega položaja. Tako je prišla prepoved svobodno prodajati kmečke pridelke. Kmet ni smel več prodajati živine mesarju, ampak tako imenovanemu gospodarskemu odboru, seveda po smešnih cenah, kajti beseda je bila: »vse gre za borbo in za svobodo«. Če pa si imel priliko obiskati partizanske mogote na njih domu, si videl na mizi kjeante vina, mesno juho, telečjo pečenko, bel kruh, sladkiš, tobak; resnični borci pa so se borili raztrgani in sestradani.

Po končani vojni pa so taki terenski mogote hodili od hiše do hiše se hvalisati, koliko in koliko so žrtvovali za svobodo. Če se jim je kdo drnil kaj oporekati, je kar zavrelo v njih in so se postavili. Veš kdo sem jaz? Jaz sem borec, aktivist, antifašist in komunist. In tako je nekaj časa vse trepetalo tudi pred onim človekom našega Brega; bil je nekaj »bravov«, ki jih Manzoni opisuje v »Promessi sposi«.

Danes se ga boje samo še nekateri tetke, ostali ga prezirajo in ga izogibljive. Odzvonilo mu je. Naš možakar se tega dobro zaveda; ve, kaj ljudje mislijo o njem, zato je neprenehoma razjarjen, nezadovoljen sam s seboj, preklinja in obrekuje vse napredek. Posebno pa sovraži in obrekuje može, ki so kot značajni ostali zvesti svojemu narodu in svojim idealom, veri očetov, svobodi in poštenju. Ta zavest, da je človek ostal kljub vojni nam, revoluciji, vabam in ponu-

POLTIČI - POLMIŠI Povampirjena cikorija

Po konkurznih polomih titovske KP in OF je, kakor pri vsakem konkurzu, ostala »konkurzna masa«. To je tvoril zlasti živ inventar. V naših revolucionarnih časih tudi z živim krščenim inventarjem komunistični gospodarji racionalno upravljajo. Saj je dobro znano, da je Tito v letih 1945-48, poleg drugih pridobitev narodne imovine, pošiljal Stalinu tudi cele transportne krščenega inventarja v dar. Danes vemo, da je bilo med suženjskimi deportiranci tudi nekaj tržaških Slovencev, celo Opencev. Od teh se Hruščev in Tito gotovo nista pogovarjala.

Po takih receptih pa bi ne kazalo likvidirati tržaške »konkurzne mase«, saj te vendar ne sestavljajo ljudje nižje vrste, kakršni so bili n. pr. prestovoljci, ki so se javljali kot borci za zavezniško stvar v časih, ko so bili kasneji denuncianti teh resničnih rodoljubov še najkrvoločnejši fašisti in so danes prav tako vneti komunisti, kakor so bili tedaj vneti fašisti.

Ne, ta živ inventar je treba ohraniti bodočim slovenskim rodovom v spodbudo in vzgled, ker bi drugače članki g. Furlana postali nepotrebni.

Konkurzno maso je treba zapaliti, ne zato, ker bi ji pretihla lakota ali pomanjkanje; ne, večne rente so revolucionarnim užitarjem zagotovljene, dokler bo Tito sedel na prestolu v Belem dvoru.

Parnik „Arosa Sun“

Včeraj je odplula iz tržaškega pristanišča »Arosa Sun«, parnik panamske družbe »Arosa Line«, ki so ga prenovili v tržaških ladjedelnicah. 21.000-tonski parnik je nov dokaz tržiske in tržaške industrijske zmogljivosti.

HIMEN

2. julija sta se v Strassburški katedrali poročila Bohuslava Janovska in profesor Borut Zerjav, sin znanega slovenskega narodnega voditelja. Profesor Borut Zerjav deluje v inštitutu za visokosolce iz držav za železno zaveso, katerega vzdržuje v Strassburgu gibanje za Svobodno Evropo. Poleg tega sodeluje profesor Borut Zerjav tudi pri slovenskih oddajah pariskega radia, se izživlja kot publicist in v našem listu, s katerim je v stikih, od vsega začetka, je izšlo že nekaj njegovih člankov. Kadar smo v svojem delu iskali pomoč in oporo, nam je profesor Zerjav ni nikdar odrekel.

Uredništvo in uprava »Demokracije« čestita mlademu paru vsi srečo!

Nova maša v Nabrežini

Preteklo nedeljo, dne 10. t. m., smo imeli v Nabrežini redko slovesnost nove sv. maše, katero je deloval naš domačin salezijanec č. g. Viktor Godnič. Novomašnik izhaja iz revne delavske družine iz Nabrežine. Sam je bil tudi delavec, saj je po končani osnovni šoli stopil kot vajenec v neko tukajšnjo trgovino ter je pozneje kot trgovski pomočnik delal pri »Delavskih zadrugah« in v trgovini Pertot na trgu. Vse to do svojega 24. leta. Med tem časom se je pridno udeleževal v športu, posebno v nogometu, saj je bil odličen igralec.

Predno je vstopil v salezijanski zavod, je bil član ekipe »Messina« in »Genoa«. Vendar se v vsem tem svojem delovanju ni znešel, kajti njegov cilj je bil postati salezijanec duhovnik. Grozote zadnje vojne so te njegove želje še poglobile in s posredovanjem takratnega župnika v Nabrežini, č. g. Virgulin, je stopil leta 1944 v salezijanski zavod neke v Italiji, kjer je začel s študiji. Studiral bi moral 13 let, toda z energijo in pridnostjo je že letos končal vse svoje študije. N. praznik sv. Petra je bil v salezijanskem zavodu v Abanu pri Padovi posvečen za duhovnika, z namenom, da bo svojo službo vršil kot salezijanski duhovnik pri vzgoji mladine. Svojo prvo sv. mašo pa je hotel darovati v svoji rojstni vasi.

pač pa je potrebno politično eksperimentiranje, da masa ne pride iz forme.

Konkurzno maso so ponujali nekaj mesecev na levo in desno, skoraj po vsaki ceni. Z njo so se trudili tako, kot mali trgovci za Milavčev sejem. Licitacije navzdol so šle kakor za nakup dveh duhovcev krožnikov s skledami in razna navlako vred na stojnici v drevo-redu. Končno so robo le oddali. Nekdanjo tablo so sedmič prepletkali zaenkrat »USIA«.

Pripravljalni odbor je tu. Seveda se je postavil kar sam, člani so namreč še v mišji dlaki...

»Primorski dnevniki« v zahodnem svetu verjetno ne prestopa vrat poslanstev in konzulatov, zato je »Demokracija« poklicala, da se znani z novo firmo Tržačane po Avstraliji, Argentini, Kanadi, ZDA, Venezueli, Kolumbiji, Ekvadorju, Braziliji, Urugvaju in drugih predelih, kamor so jih komunisti s svojo prepotentno modrostjo nagnali.

»USIA« sestavljajo torej: predsednik Carlo Andreoni, člani: Jože Dekleva, Carlo De Stefani, Giancarlo Dotti, Antonio Gregori, Mirko Kosmina, Ergenio Laurenti, Mirko Pahor, Bortolo Petronio, Mariuca Skebar, Franc Stoka, Nives Tomasi in Giovanni Ulieni. Sedijo pa na Corso Garibaldi 4. Osem jih je italijanske narodnosti, pet pa slovenske porekla.

Ni nam še znano v kakšnem jeziku urejajo USIA, niti ne vemo, ali bodo potrebovali tudi tolmače. Poznavalec tujih jezikov bi se morda nudila priložnost za skromno zaposlenje.

Tudi na političnih zbrskih komunisti ne izužajo iz palca nobene nove. Vse, kar spravijo na svetlo, je zgolj revna potvorba starih pridobitev. Tudi najnovejši bastardeni mlini n' zrastle na njihovem željniku. Ze pred prvo svetovno vojno so zasnovali asimilacijski pobudniki svojo »Concordio«. V njene raznarodovalne mreže so polovili po kakega krivokljuna, ki je upogibal hrbenico pred mestno gospodo za krožnik kake capovillske usluge.

Bastardska bratovščina, ki so jo naši očeti imenovali cikorijae, je služila takratnim Slovincem na tej zemlji zgolj v zasmeh. Cikorijae pa so tudi med poštenimi Italijani uživali petolizniški sloves.

Tudi današnja povampirjena cikorija bo kaj hitro utonila v frate lančni brozg, čeprav jo bodo za belili s tisto zabelo, ki manjka narodu v domovini v takih obseznostih, da jo morajo uvažati iz Amerike... Tržaški Slovenci pa pijejo kavo brez cikorije.

Komunistični sadovi

Pred časom je jugoslovanski diktator očitil Jugoslovonom, da pojedó preveč kruha. Tudi kasneje jih je večkrat opozoril, da bo treba ponovno stisniti pasove. Seveda je pri tem mislil na ubogo rajo in ne na komunistične kaporione.

V ponedeljek pa je podpredsednik ministrskega sveta, Tempo Vukmanovič, presenetil Jugoslovane z novimi »pridobitvami« komunističnih socialnih daril. Povedal je, da bodo podražili za 30-40 odstot-

kov najvažnejše potrebščine široke potrošnje: moko, kruh, testenine, mast, olje; pa tudi cigarete, železniške prevoznine itd. Tako so tudi v teh najvažnejših predmetih dosegli izravnavo z nami. V primerjavi z letom 1938 znašajo povški, če vzamemo 1. 1938 raven 100; pri žitaricah 1550, pri živini in mesnih izdelkih 1960, pri povrtini 1954, pri vinu 2773. Plače pa, ki so jih povišali za 500 din, in doklade za otroke za 250 din na otroka, so se povišale na 740-860 v primerjavi z letom 1938.

Tako zasluži delavec v Jugoslaviji povprečno prav toliko, kakor če bi tržaški delavec zaslužil na mesec 10-12 tisoč lir. Pri tem pa so titovski plačanci še tako predrzni, da se tu postavljajo kot zaščitniki delavskega sloja, medtem ko imajo za komunistične gladilinske izkoriščevalce polna usta hvalje in slavošpevov.

Končno je Tempo Vukmanovič s pravim imenom imenoval tudi vse »sušce« in »poplave«, ko je priznal, da so jugoslovanski komunistični gospodarski novotariji uspeli prideliti na jugoslovanski zemlji 50 odstotkov žitnic v primerjavi z »agnilo Jugoslavijo«. Sedemnaest milijonov ljudi mora, deset let po končani vojni, stradati v eni izmed najbogatejših žitnic Srednje Evrope samo zato, da se komunistični širokoustneži lahko pohvalijo, da so v Turčiji izvozili nekaj duhovcev elektro-motorjev lastne proizvodnje. Sedemnaest milijonov jih strade zato, da preživlja nekaj tisoč revolucionarnih zaslužkarjev...

Ta objava komunističnega poglavarja bo gotovo izzvala naval članstva na novo politično botevo USIA. Kdor si želi 10-12 tisoč lir plače na mesec, naj le pobiti svojo prijavo! V tolažbo kominformistov bi še dodali, da so ti ukrepi verjetno sadovi Tito-Hruščevih razgovorov.

Po objavi novih komunističnih blagov delovnemu ljudstvu so množice naskočile trgovine, v strahu, da bodo povišali cene tudi sladkorju. V Beogradu je prišlo — po poročilih tujih časnikarjev — do incidentov in je morala posredovati policija.

LISTNICA UREDNIŠTVA

S. P. Bovedo. — Vaša pritožba ni edina. Po naših poizvedbah je bilo za kolonije v Sloveniji prijavljenih okrog 320 otrok. Tukajšnje oblasti so dovoljenje odbile potem, ko so jugoslovanske oblasti odklonile dovoljenje za 100 italijanskih otrok iz cone B za kolonije v Italiji. Toliko naša informacija.

Odgovorni urednik:

Prof. Dr. ANTON DABINOVIC
Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

ZDRAVNIK

Dr. FRANJO DELAK
v TRSTU

ponovno sprejema v Barkovljah, ul. Cerreto 13, pritišče, vsak dan od 16. do 18. ure. - Tel. 32-537

Previdnost je najboljša rešiteljica!

Morda ne veste, da letno utone pri kopanju več plavalcev kot neplavalcev. To zato, ker so plavalci pri kopanju zelo radi neprevidni.

»Nič ni lepšega kakor se vreči v poletni vročini v hladne morske valove!« Napak: Nič ni nevarnejšega, uči izkušnja, kot po telesnih naporih — tudi jed je fizični napor — brez odpočitka skakati v vodo in plavati v neprimerni daljave in po globoki vodi. Mnogo mladih ljudi utone vsako leto zaradi mišičnih krčev. Plavalna izdržanost vodi pogostokrat v nezvest, kar pomeni v vodi — gotovo smrt. Če greš torej od zadnjega barkovljanskega tramvajskega postajališča peš do miramarskih skal — in ker si nestrpen, seveda pospešiš korak — se ob prihodu najprej počasi oddahni. Se le, ko si popolnoma spočit in ohlajen, pojdi polagoma v vodo, da se postopoma ohladiš. Ne plavaj že prvič predaleč, ne skakaj že prvič v vodo, pač pa si to zabavo prihrani za prihodnje odhajanje v valove!

Ce te kljub vsej tej previdnosti le zagrabi krč pri plavanju, n. pr. v stegno, iztegni naglo vso nogo. Ce te krč zagrabi v meča, pod kolonom, se obrni na hrbet in naglo udaril prizadeto nogo čim višje v zrak. Ce te krč zagrabi v prste, jih najprej skrči in potem z vso silo iztegni!

»S polnim želodcem te voda sama nosi!« Napak: Po obilnejšem zauživanju hrane sploh ne hodi v vodo! S tem namreč še več krvi odtegneš možganom, ki je že tako in tako potrebna prebavljenju, ki obratujejo s polno paro, in manjšaš toploto na površini telesa. Normalno je potrebna za prebavo tudi kri s površine telesa. Ta kri pa je v vodi zaposlena za obrambo povr-

šinske telesne toplote, zato morajo možgani prebavljenju oddajati dvojne količine krvi in ostajajo sami z nezadostnimi količinami, kar lahko povzroči omedlevice.

»Ce imaš modre ustnice, si jih ogreješ s plavanjem!« Napak: Modre ustnice so varnostni znak. Take ustnice nas prav tako, kakor gosja polt opozarjajo, da smo že predolgo v vodi, da smo se pretirano shladili in da moramo nemudoma na suho, na sonce, ali pa se z brisačo temeljito osušiti.

»... la po temeljitom sončenju na glavo v mrzlo, da kar zavre!« Napak: Vsako leto se skoraj po vseh kopališčih dogaja, da se drzni potapljači ne pojavijo več na površju. Z nenadnim ohlajanjem se skrežijo s krvjo prenapolnjene žilice na površju telesa; s tem odtekajo čezmerne količine krvi v notranjost telesa, kar povzroča motnje v krvnem obtoku. Kdor se po sončenju temeljito ne ohladi, predno stopi ponovno v vodo, igra s svojim lastnim življenjem.

[Previdnost je torej v vsakem primeru najboljša rešiteljica pri kopanju!]

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

ZA TRŽASKO OZEMLJE

Zadnji predstavi Goldoni - Ruplovih

Primorskih zdrav

na stadionu »Prvi maja«, Vrdelska cesta 7

v soboto 16 in v nedeljo 17. julija 1955.

Začetek ob 21. uri, konec do 23.30.

Vespa

125, 150 in 150 G. S. KUB. CM
NA OBROKE IN PROTI TA-
KOJSNJE MU IZROČILU.

Vespe

ORIGINALNI NADOMESTNI
DELI »PIAGGIO«

PRODAJNA AGENCIJA:
TRST, UL. S. FRANCESCO 46
TEL. 28.940

Mizarij
kmetovalci
podjetniki
Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudí najugodnejše

CALEA

TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24